

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 12. helmikuuta 2021
(OR. en)

6179/21

ECOFIN 142
REGIO 23
CADREFIN 71
CODEC 204

SAATE

Lähetäjä:	Euroopan komission pääsihteeri, allekirjoittajana johtaja Martine DEPREZ
Saapunut:	12. helmikuuta 2021
Vastaanottaja:	Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, Euroopan unionin neuvoston pääsihteeri
Kom:n asiak. nro:	C(2021) 1054 final
Asia:	Komission tiedonanto Tekniset ohjeet "ei merkittävää haittaa" -periaatteen soveltamiseksi elpymis- ja palautumistukivälinettä koskevan asetuksen mukaisesti

---

Valtuuskunnille toimitetaan oheisena asiakirja C(2021) 1054 final.

Liite: C(2021) 1054 final

Bryssel 12.2.2021
C(2021) 1054 final

Komission tiedonanto

Tekniset ohjeet ”ei merkittävää haittaa” -periaatteen soveltamiseksi elpymis- ja palautumistukivälinettä koskevan asetuksen mukaisesti

Komission tiedonanto

Tekniset ohjeet ”ei merkittävää haittaa” -periaatteen soveltamiseksi elpymis- ja palautumistukivälinettä koskevan asetuksen mukaisesti

Tämä asiakirja perustuu elpymis- ja palautumistukivälinettä koskevan asetuksen tekstiin, josta Euroopan parlamentti ja neuvosto pääsivät poliittiseen yhteisymmärrykseen joulukuussa 2020 (2020/0104 (COD))¹.

Nämä tekniset ohjeet on tarkoitettu avuksi kansallisille viranomaisille, kun ne valmistelevat elpymis- ja palautumistukivälinettä koskevassa asetuksessa tarkoitettuja elpymis- ja palautumissuunnitelmia. Ainoastaan Euroopan unionin tuomioistuimella on toimivalta antaa sitovia tulkintoja unionin lainsäädännöstä.

Elpymis- ja palautumistukivälinettä koskevassa asetuksessa, jäljempänä ’asetus’, säädetään, että elpymis- ja palautumissuunnitelmaan sisältyvistä toimenpiteistä ei saa aiheutua ympäristötavoitteille luokitusjärjestelmäasetuksen² 17 artiklassa tarkoitettua merkittävää haittaa (”ei merkittävää haittaa” -periaate).³ Asetuksen mukaan kansallisten elpymis- ja palautumissuunnitelmien arvioinnissa olisi varmistettava, että jokainen niihin sisältyvä toimenpide (uudistus tai investointi) on ”ei merkittävää haittaa” -periaatteen mukainen.⁴

Asetuksen mukaan komission olisi annettava teknistä ohjeistusta siitä, miten ”ei merkittävää haittaa” -periaatetta olisi sovellettava elpymis- ja palautumistukivälineen yhteydessä.⁵ Kyseiset tekniset ohjeet annetaan tässä asiakirjassa. Nämä ohjeet koskevat ainoastaan sitä, miten periaatetta olisi sovellettava elpymis- ja palautumistukivälineen yhteydessä, sen erityispiirteet huomioon ottaen. Ohjeet eivät vaikuta luokitusjärjestelmäasetuksen tai muita EU:n rahastoja koskevien säädösten soveltamiseen ja täytäntöönpanoon. Ohjeiden tarkoituksena on selventää, mitä ”ei merkittävää haittaa” -periaate tarkoittaa ja miten sitä olisi sovellettava elpymis- ja palautumistukivälineen yhteydessä. Lisäksi kerrotaan, miten jäsenvaltiot voivat osoittaa, että niiden elpymis- ja palautumissuunnitelmassa ehdotetut toimenpiteet ovat periaatteen

¹ <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-14310-2020-INIT/en/pdf>. Säännösten numerointi ja sanamuoto voivat muuttua meneillään olevan oikeudellisen tarkistuksen yhteydessä.

² ’Luokitusjärjestelmäasetuksella’ tarkoitetaan kestävästä sijoittamisesta helpottavasta kehyksestä annettua asetusta (EU) No 2020/852, jossa esitetään ympäristön kannalta kestäviä taloudellisia toimintoja koskeva luokitusjärjestelmä.

³ Ks. asetuksen 4 a artikla (”Horisontaaliset periaatteet”), jonka mukaan elpymis- ja palautumistukivälineestä voidaan tukea ainoastaan ”ei merkittävää haittaa” -periaatteen mukaisia toimenpiteitä, sekä 15 artikla (”Elpymis- ja palautumissuunnitelma”) ja 16 artikla (”Komission arviointi”), joiden mukaan elpymis- ja palautumissuunnitelmissa olisi selitettävä ja niitä olisi arvioitava sen mukaan, ”kuinka suunnitelmassa varmistetaan, että siihen sisältyvien uudistusten ja investointien täytäntöönpanotoimenpiteistä ei aiheudu asetuksen (EU) 2020/852 17 artiklassa tarkoitettua merkittävää haittaa ympäristötavoitteille (”ei merkittävää haittaa” -periaate)”.

⁴ Asetuksen liitteenä olevissa *Tukivälineen arviointia koskevissa suuntaviivoissa* esitetään arviointiohjeita, joiden perusteella komissio arvioi elpymis- ja palautumissuunnitelmia koskevia jäsenvaltioiden ehdotuksia. Ohjeiden mukaan komissio käyttää kaikkien asetuksen 16 artiklan 3 kohdassa lueteltujen arviointikriteeriensä yhteydessä luokitusjärjestelmää, joka jakautuu luokkiin A–C. Arviointikriteerissä d selvennetään, että komissio voi käyttää haitta-arvioinnissa vain kahta luokitusvaihtoehtoa, A tai C. Luokitus on A, jos mikään elpymis- ja palautumissuunnitelman toimenpiteistä ei aiheuta merkittävää haittaa ympäristötavoitteille, ja C, jos yksi tai useampi toimenpiteistä aiheuttaa ympäristötavoitteille merkittävää haittaa (vrt. luokitusjärjestelmäasetuksen 17 artikla (”Ympäristötavoitteille aiheutuva merkittävä haitta”). Liitteen mukaan elpymis- ja palautumissuunnitelma ei täytä arviointiperusteita tyydyttävästi, jos arvioinnissa on yksikin C-luokitus. Siinä tapauksessa komissio ei voi hyväksyä suunnitelmaa.

⁵ Nämä tekniset ohjeet täydentävät alustavia ohjeita, jotka komissio on esittänyt vuoden 2021 kestävä kasvun strategiassa ja siihen liittyvässä komission yksiköiden valmisteluasiakirjassa päivityksineen.

mukaisia. Ohjeiden liitteessä IV on käytännön esimerkkejä siitä, miten periaatteen noudattaminen olisi elpymis- ja palautumissuunnitelmissa osoitettava.

1. ”EI MERKITTÄVÄÄ HAITTAA” -PERIAATE

Elpymis- ja palautumistukivälinettä koskevan asetuksen yhteydessä ”ei merkittävää haittaa” -periaatetta on tulkittava luokitusjärjestelmäasetuksen 17 artiklassa tarkoitetussa merkityksessä. Kyseisessä artiklassa määritellään, mitä ”merkittävällä haitalla” tarkoitetaan luokitusjärjestelmäasetuksen kuuden ympäristötavoitteen kannalta:

1. Toiminnan katsotaan aiheuttavan merkittävää haittaa *ilmastonmuutoksen hillinnälle*, jos se aiheuttaa merkittäviä kasvihuonekaasupäästöjä;
2. Toiminnan katsotaan aiheuttavan merkittävää haittaa *ilmastonmuutokseen sopeutumiselle*, jos se lisää nykyisen ilmaston ja odotettavissa olevan tulevan ilmaston haitallista vaikutusta kyseiseen toimintaan tai ihmisiin, luontoon tai omaisuuteen⁶;
3. Toiminnan katsotaan aiheuttavan merkittävää haittaa *vesivarojen ja merten luonnonvarojen kestävälle käytölle ja suojelulle*, jos se heikentää vesimuodostumien hyvää tilaa tai hyvää ekologista potentiaalia, mukaan lukien pintavedet ja pohjavedet, tai merivesien osalta ympäristön hyvää tilaa;
4. Toiminnan katsotaan aiheuttavan merkittävää haittaa *kiertotaloudelle*, mukaan lukien jätteen synnyn ehkäisy ja kierrätys, jos se aiheuttaa huomattavaa tehottomuutta materiaalien käytössä tai luonnonvarojen suorassa tai epäsuorassa käytössä tai jos se lisää merkittävästi jätteen syntymistä, polttamista tai hävittämistä tai jos jätteen pitkäaikainen loppusijoitus voi aiheuttaa merkittävää ja pitkäaikaista haittaa ympäristölle;
5. Toiminnan katsotaan aiheuttavan merkittävää haittaa *ympäristön pilaantumisen ehkäisemiselle ja vähentämiselle*, jos se lisää merkittävästi ilmaan, veteen tai maaperään kohdistuvia epäpuhtauspäästöjä;
6. Toiminnan katsotaan aiheuttavan merkittävää haittaa *biologisen monimuotoisuuden ja ekosysteemien suojelulle ja ennallistamiselle*, jos se heikentää merkittävästi ekosysteemien hyvää tilaa ja sietokykyä tai luontotyyppien ja lajien suojelutilannetta, mukaan lukien unionin edun kannalta merkittävät luontotyypit ja lajit.

2. MITEN PERIAATETTA OLISI SOVELLETTAVA ELPYMIS- JA PALAUTUMISTUKIVÄLINEEN YHTEYDESSÄ?

Tässä kohdassa annetaan ohjeita ”ei merkittävää haittaa” -periaatteen nojalla tehtävään haitta-arviointiin liittyvistä avainkysymyksistä: haitta-arviointi on tehtävä kaikista toimenpiteistä (kohta 2.1), mutta tiettyjen toimenpiteiden osalta arviointi voidaan tehdä yksinkertaistetussa muodossa (kohta 2.2); EU:n ympäristölainsäädännön ja vaikutustenarviointien merkitys (kohta 2.3); arvioinnin perusperiaatteet (kohta 2.4); ja luokitusjärjestelmäasetuksen teknisten arviointikriteerien sovellettavuus (kohta 2.5).

---

⁶ Tämä tarkoittaa erityisesti sitä, että ilmastonmuutokseen sopeutumista koskevalle tavoitteelle voi aiheutua merkittävää haittaa i) joko siten, että toimintaa ei mukauteta ilmastonmuutoksesta aiheutuviin haittavaikutuksiin, kun on olemassa riski, että ilmastonmuutos vaikuttaa kyseiseen toimintaan haitallisesti (esimerkiksi rakentaminen tulvariskialueelle), tai ii) vääränlaisen sopeutumisen seurauksena, kun jokin sopeutumisratkaisu suojaa yhtä aluetta (”ihmisiä, luontoa tai omaisuutta”), mutta lisää riskejä toisaalla (esimerkiksi tulvatasanteen pengertäminen, minkä seurauksena vahingot siirtyvät suojaamattomalle naapurialueelle).

2.1 Haitta-arviointi on tehtävä kaikista toimenpiteistä

Jäsenvaltioiden on esitettävä ”ei merkittävää haittaa” -periaatteen mukainen arviointi kaikista elpymis- ja palautumissuunnitelmaansa sisältyvistä toimenpiteistä⁷. Elpymis- ja palautumistukivälinettä koskevan asetuksen mukaan *mistään* elpymis- ja palautumissuunnitelmaan sisältyvästä toimenpiteestä ei saa aiheutua merkittävää haittaa ympäristötavoitteille, eikä komissio voi antaa suunnitelmasta myönteistä arviota, jos yksi tai useampi toimenpide ei ole ”ei merkittävää haittaa” -periaatteen mukainen. Tämä tarkoittaa, että jäsenvaltioiden on laadittava *erillinen* haitta-arviointi jokaisesta suunnitelman eri osa-alueisiin kuuluvasta toimenpiteestä.⁸ Koko suunnitelman tai sen osa-alueiden tasolla tehty arviointi ei siis riitä, vaan jokainen toimenpide on arvioitava erikseen. Tämä koskee sekä toimenpiteitä, joiden katsotaan edistävän vihreää siirtymää, että kaikkia muitakin elpymis- ja palautumissuunnitelmiin sisältyviä toimenpiteitä.⁹

Jäsenvaltioiden on arvioitava sekä uudistuksia että investointeja. Jäsenvaltioiden on elpymis- ja palautumistukivälineen puitteissa esitettävä johdonmukaisia toimenpidepaketteja, joihin sisältyy sekä uudistuksia että investointeja (asetuksen 14 artiklan 1 kohta). ”Ei merkittävää haittaa” -periaatteen noudattamista on arvioitava paitsi investointien myös uudistusten osalta. Vaikka uudistukset voivat edistää merkittävästi vihreää siirtymää tietyillä aloilla, kuten teollisuudessa, liikenteessä ja energia-alalla, vaarana voi uudistusten suunnittelusta riippuen olla myös se, että niistä aiheutuu joillekin ympäristötavoitteille merkittävää haittaa.¹⁰ Toisaalta erällä muilla aloilla (esimerkiksi koulutuksen tai julkishallinnon sekä taiteen ja kulttuurin alalla) uudistuksista aiheutuvien ympäristöhaittojen riski on todennäköisesti vähäinen (ks. yksinkertaistettu lähestymistapa kohdissa 2.2 ja 3), riippumatta siitä, että kyseiset toimenpiteet voivat edistää vihreää siirtymää merkittävästi. Näiden ohjeiden tarkoituksena on tukea jäsenvaltioita sekä investointeja että uudistuksia koskevien haitta-arviointien tekemisessä. Teollisuudessa, liikenteessä ja energia-alalla toteutettavilla toimenpiteillä voidaan merkittäväällä tavalla edistää vihreää siirtymää ja tukea elpymistä. Vaatimusta haitta-arvioinnin tekemisestä myös uudistuksista ei pidäkään ymmärtää niin, ettei elpymis- ja palautumissuunnitelmiin saisi sisällyttää näillä aloilla toteutettavia merkittäviä uudistuksia.

2.2 Tiettyjen toimenpiteiden haitta-arviointi voidaan tehdä yksinkertaistetussa muodossa.

---

⁷ Elpymis- ja palautumistukivälinettä koskevan asetuksen 14 artiklan (”Tukikelpoisuus”) mukaan ”*Elpymis- ja palautumissuunnitelmiin, jotka voivat saada rahoitusta tästä tukivälineestä, on sisällyttävä toimenpiteitä uudistusten ja julkisten investointien toteuttamiseksi*”.

⁸ Periaatteen noudattamista tarkastellaan elpymis- ja palautumistukivälineen yhteydessä *toimenpiteen* tasolla, kun taas luokitusjärjestelmäasetuksen 17 artiklassa (”Ympäristötavoitteille aiheutuva merkittävä haitta”) viitataan *taloudelliseen toimintaan*. Elpymis- ja palautumistukivälineen yhteydessä toimenpiteellä (investoinnilla tai uudistuksella) tarkoitetaan toimenpidettä, joka voi itsessään muodostua taloudellisesta toiminnasta tai aiheuttaa taloudellista toimintaa (tai sen muutoksia). Siksi luokitusjärjestelmäasetuksen 17 artiklassa mainittua *taloudellista toimintaa* pidetään elpymis- ja palautumistukivälineen yhteydessä näissä ohjeissa tarkoitettuna *toimenpiteenä*.

⁹ Toimenpiteet, joiden osalta periaatteen noudattamista elpymis- ja palautumistukivälineen yhteydessä arvioidaan, ovat sinänsä huomattavasti laaja-alaisempia kuin luokitusjärjestelmäasetuksen mukaisessa arvioinnissa, jossa keskitytään määrittämään ympäristön kannalta kestävä taloudellinen toiminta. Luokitusjärjestelmäasetuksen nojalla luokitellaan taloudellista toimintaa, joka edistää merkittävästi kyseisen asetuksen 10–15 artiklassa lueteltuja ympäristötavoitteita eikä aiheuta niille merkittävää haittaa, ja vahvistetaan tällaista toimintaa koskevat kriteerit. Elpymis- ja palautumistukivälinettä koskevan asetuksen nojalla tehtävän arvioinnin tavoitteena on sen sijaan osoittaa, että erilaiset toimenpiteet eivät aiheuta merkittävää haittaa yhdellekään arvioinnissa tarkastelluista ympäristötavoitteista.

¹⁰ Jos jokin uudistus voisi lisätä valtion omistamien pankkien ja rahoituslaitosten fossiilisille polttoaineille myöntämää rahoitusta tai fossiilisille polttoaineille myönnettäviä suoria tai epäsuoria tukia, voitaisiin katsoa, että siihen liittyy riski merkittävän haitan aiheuttamisesta ilmastonmuutoksen hillinnälle ja ympäristön pilaantumisen ehkäisemiselle ja vähentämiselle. Nämä näkökohdat olisi otettava haitta-arvioinnissa huomioon.

Haitta-arviointi on tehtävä kaikista toimenpiteistä, mutta se voidaan tehdä yksinkertaistetussa muodossa, kun toimenpiteellä ei ole ennakoitavissa olevaa vaikutusta kaikkiin kuuteen ympäristötavoitteeseen tai joihinkin niistä tai vaikutus on merkityksetön. Tietyillä toimenpiteillä voi niiden ominaispiirteiden vuoksi olla yhteen tai useampaan ympäristötavoitteeseen vain rajallinen vaikutus. Siinä tapauksessa jäsenvaltiot voivat esittää kyseisten ympäristötavoitteiden osalta lyhyet perustelut ja keskittyä haitta-arvioinnissa niihin ympäristötavoitteisiin, joihin voi kohdistua merkittäviä vaikutuksia (ks. kohta 3, vaihe 1). Esimerkiksi itsenäisten ammatinharjoittajien sosiaalisen suojelun yleisen tason korottamiseen tähtäävän työmarkkinauudistuksen ennakoitavissa oleva vaikutus kaikkiin kuuteen ympäristötavoitteeseen on olematon tai merkityksetön, jolloin kaikkien kuuden tavoitteen yhteydessä riittää lyhyt perustelu. Myös silloin kun on kyse yksinkertaisista energiatehokkuustoimenpiteistä, kuten vanhojen ikkunoiden vaihtamisesta uusiin energiatehokkaisiin ikkunoihin, riittää, että periaatteen noudattaminen ilmastonmuutoksen hillitsemistä koskevan tavoitteen osalta osoitetaan lyhyiden perustelujen avulla. Tällaista yksinkertaistettua lähestymistapaa ei kuitenkaan voida soveltaa investointeihin ja uudistuksiin erällä muilla aloilla (esimerkiksi energia, liikenne, jätehuolto tai teollisuus), joilla yhteen tai useampaan ympäristötavoitteeseen kohdistuvien haittojen riski on suurempi.

Kun toimenpiteen katsotaan edistävän jotakin kuudesta ympäristötavoitteesta niin merkittävästi, että sen kerroin on 100 prosenttia¹¹, sen katsotaan olevan kyseisen tavoitteen osalta ”ei merkittävää haittaa” -periaatteen mukainen. Elpymis- ja palautumistukivälineen yhteydessä joidenkin toimenpiteiden katsotaan edistävän ilmastonmuutostavoitteita tai muita ympäristötavoitteita elpymis- ja palautumistukivälinettä koskevan asetuksen liitteenä olevan ”Ilmastonseurantaan sovelletun menetelmän” mukaisesti. Jos toimenpiteellä on ilmastonmuutostavoitteiden edistämisen osalta 100 prosentin kerroin, sen katsotaan olevan kyseisen tavoitteen (eli ilmastonmuutoksen hillitsemisen tai siihen sopeutumisen) osalta ”ei merkittävää haittaa” -periaatteen mukainen.¹² Jos toimenpiteellä on 100 prosentin kerroin muiden kuin ilmastoon liittyvien ympäristötavoitteiden edistämisen osalta, periaatetta katsotaan noudatetun kyseisen ympäristötavoitteen osalta (esimerkiksi vesi- ja meriluonnonvarat, kiertotalous, pilaantumisen ehkäiseminen ja vähentäminen tai biologinen monimuotoisuus ja ekosysteemit). Kussakin tapauksessa jäsenvaltioiden on yksilöitävä ja perusteltava, mitä luokitusjärjestelmäasetuksen kuudesta ympäristötavoitteesta toimenpide edistää. Jäsenvaltioiden on silti osoitettava, että toimenpide ei aiheuta merkittävää haittaa muille ympäristötavoitteille.¹³

---

¹¹ Jotta voidaan ottaa huomioon se, missä määrin toimenpide edistää elpymis- ja palautumistukivälinettä koskevan asetuksen yleisiä ilmastotavoitteita, ja laskea ilmastotavoitteiden osuudet suunnitelman kokonaismäärärahoista, jäsenvaltioiden olisi käytettävä asetuksen liitteenä olevassa *Ilmastonseurantaan sovelletussa menetelmässä* esitettyä menetelmää, tukitoimialoja ja niihin liittyviä ilmastotavoitekertoimia. Jos komissio ei ole vahvistanut valittua tukitoimialaa ja jäsenvaltion ehdottamaa kerrointa, toimenpiteen ei katsota automaattisesti olevan periaatteen mukainen asianomaisten tavoitteiden osalta, ja haitta-arviointi on suoritettava.

¹² Tähän ryhmään voisi kuulua esimerkiksi tuki-/uudistamisjärjestelmä vanhentuneen liikkuvan kaluston korvaamiseksi kalustolla, jonka pakokaasupäästöt ovat nolla.

¹³ Tässä kohdassa tarkoitettua lähestymistapaa ei voida soveltaa toimenpiteisiin, joilla on 40 prosentin kerroin. Tällaisten toimenpiteiden osalta jäsenvaltioiden on annettava selvitys siitä, miksi toimenpide on periaatteen mukainen, ottaen huomioon näissä ohjeissa esitetyt yleiset periaatteet (jäsenvaltioiden on esimerkiksi vahvistettava, että toimenpiteen yhteydessä ei käytetä fossiilisia polttoaineita tai että liitteessä III esitetyt kriteerit täyttyvät ilmastonmuutoksen hillitsemistä koskevan tavoitteen osalta). Kun toimenpiteellä, jolla on 40 prosentin kerroin, ei ole ennakoitavissa olevaa vaikutusta tiettyyn ympäristötavoitteeseen tai vaikutus on merkityksetön tai kun toimenpide luokitusjärjestelmäasetuksen mukaisesti ”edistää merkittävästi” tiettyä ympäristötavoitetta, jäsenvaltiot voivat soveltaa kyseisen ympäristötavoitteen osalta yksinkertaistettua lähestymistapaa (ks. kohdan 2.2 ensimmäinen ja kolmas kohta).

Kun jokin toimenpide ”edistää merkittävästi”¹⁴ jotakin kuudesta ympäristötavoitteesta, sen katsotaan olevan kyseisen tavoitteen osalta ”ei merkittävää haittaa” -periaatteen mukainen.¹⁵ Jos jäsenvaltio esimerkiksi ehdottaa toimenpidettä, jolla tuetaan rakennusten energiatehokkuuslaitteiden valmistusta (esimerkiksi valaistusjärjestelmien läsnäolotunnistus ja päivänvalo-ohjaus), sen ei tarvitsisi tehdä haitta-arviointia ilmastomuutoksen hillitsemistä koskevan tavoitteen osalta, jos se voi luokitusjärjestelmäasetuksen mukaisesti osoittaa, että ehdotettu toimenpide ”edistää merkittävästi” kyseistä tavoitetta. Tällaisessa tapauksessa jäsenvaltioiden tarvitsisi ainoastaan osoittaa, että toimenpiteestä ei aiheudu merkittävää haittaa viidelle muulle ympäristötavoitteelle.

2.3 EU:n lainsäädännön ja vaikutustenarviointien merkitys

Sovellettavan EU:n ja kansallisen ympäristölainsäädännön noudattaminen on erillinen velvoite, jonka noudattaminen ei vapauta haitta-arvioinnin tekemisestä. Kaikkien elpymis- ja palautumissuunnitelmissa ehdotettujen toimenpiteiden on oltava EU:n lainsäädännön mukaisia, EU:n ympäristölainsäädäntö mukaan lukien. Vaikka EU:n voimassa olevan lainsäädännön noudattaminen viittaa jo sinänsä vahvasti siihen, että toimenpide ei aiheuta ympäristöhaittoja, se ei automaattisesti tarkoita, että toimenpide on ”ei merkittävää haittaa” -periaatteen mukainen, erityisesti siksi, että kaikkia 17 artiklan soveltamisalaan kuuluvia tavoitteita ei ole vielä kaikilta osin otettu huomioon EU:n ympäristölainsäädännössä.

Haitta-arvioinnissa olisi otettava huomioon ympäristöseikkoja koskevat vaikutustenarvioinnit sekä toimenpiteen kestävyysarvioinnit. Vaikka ne eivät automaattisesti tarkoita, että toimenpiteestä ei aiheudu merkittävää haittaa, ne viittaavat kuitenkin vahvasti siihen, että toimenpiteestä ei aiheudu merkittävää haittaa ympäristötavoitteille. Jos jäsenvaltio on tehnyt jonkin elpymis- ja palautumissuunnitelmaansa sisältyvän toimenpiteen osalta direktiivin 2011/92/EU mukaisen ympäristövaikutusten arvioinnin, direktiivin 2001/42/EY¹⁶ mukaisen strategisen ympäristöarvioinnin tai InvestEU-asetuksen kestävyysarviointia koskevien ohjeiden mukaisen ympäristö-/ilmastokestävyuden arvioinnin, tällainen arviointi tukee jäsenvaltion haitta-arvioinnissa esittämiä argumentteja. Joissain tapauksissa ja erityisesti infrastruktuuri-investointien yhteydessä esimerkiksi ympäristövaikutusten arviointi ja vaadittujen lieventämistoimien toteuttaminen ympäristön suojelemiseksi voi, toimenpiteen sisällöstä riippuen, olla riittävä osoitus siitä, että toimenpide on ”ei

---

¹⁴ Luokitusjärjestelmäasetuksen 10–16 artiklassa määritellään, mitä ’merkittävä edistäminen’ tarkoittaa kunkin kuuden ympäristötavoitteen ja ’mahdollistavien toimintojen’ kannalta. Voidakseen hyödyntää tässä kohdassa esitettyä yksinkertaistettua lähestymistapaa jäsenvaltioiden olisi osoitettava, että toimenpide ”edistää merkittävästi” yhtä tai useampaa ympäristötavoitetta luokitusjärjestelmäasetuksen 10–16 artiklan mukaisesti (ks. myös kohta 2.5).

¹⁵ Tällä vaihtoehdolla on merkitystä erityisesti niiden toimintojen kannalta, joiden katsotaan edistävän merkittävästi jotakin luokitusjärjestelmäasetuksen mukaista ympäristötavoitetta, mutta joilla ei ole elpymis- ja palautumistukivälinettä koskevaan asetukseen liitetyn ”Ilmastoseurantaan sovelletun menetelmän” nojalla 100 prosentin kerrointa, kun on kyse ilmasto- tai ympäristötavoitteiden edistämisestä. Ilmastomuutoksen hillitsemisen alalla tällaisia ovat muun muassa seuraavat: tietyt päästöttömät ja vähäpäästöiset kevyet hyötyajoneuvot; tietyt vesiliikenteeseen tarkoitetut päästöttömät tai vähäpäästöiset alukset; tietyt päästöttömät ja vähäpäästöiset raskaat hyötyajoneuvot; sähkön siirto- ja jakeluinfrastruktuuri; vedyn siirto- ja jakeluverkot; erityiset jätehuoltoimet (esim. erilliskerätyn vaarattoman jätteen lajittelu syntypaikalla ja valmistelu uudelleenkäyttöä/kierrätystä varten); ja läpimurtoihin johtava kiertotalouden tutkimus, kehittäminen ja innovointi.

¹⁶ Ympäristövaikutusten arviointi on menettely, jolla varmistetaan, että suunnitelmien/ohjelmien/hankkeiden ympäristövaikutukset otetaan huomioon ennen niitä koskevien päätösten tekemistä. Ympäristövaikutusten arviointi voidaan tehdä yksittäisille hankkeille, kuten pato-, moottoritie-, lentokenttä- tai tehdashankkeelle, direktiivin 2011/92/EU (ympäristövaikutusten arvioinnista annettu direktiivi eli YVA-direktiivi) nojalla tai julkisille suunnitelmille tai ohjelmille direktiivin 2001/42/EY (strategisista ympäristöarvioinneista annettu direktiivi eli SYA-direktiivi) nojalla.

merkittävää haittaa” -periaatteen mukainen joidenkin asiaankuuluvien ympäristötavoitteiden osalta (etenkin silloin kun kyseessä on vesivarojen ja merten luonnonvarojen kestävä käyttö ja suojeleminen¹⁷ sekä biologisen monimuotoisuuden ja ekosysteemien suojeleminen ja ennallistaminen¹⁸). Tämä ei kuitenkaan vapauta jäsenvaltiota tekemästä haitta-arviointia kyseisestä toimenpiteestä, koska ympäristövaikutusten arviointi, strateginen ympäristöarviointi tai kestävyysarviointi eivät välttämättä kata kaikkia haitta-arvioinnissa tarkasteltavia näkökohtia.¹⁹ Tämä johtuu siitä, että ympäristöarviointia ja strategista ympäristöarviointia koskevissa direktiiveissä asetetut oikeudelliset velvoitteet ja kestävyysarviointia koskevissa komission ohjeissa esitetty lähestymistapa eivät vastaa luokitusjärjestelmäasetuksen 17 artiklassa (”Ympäristötavoitteille aiheutuva merkittävä haitta”) esitettyjä velvoitteita ja lähestymistapaa.²⁰

2.4 Haitta-arvioinnin keskeiset periaatteet

Elpymis- ja palautumistukivälineen yhteydessä haitta-arvioinnissa otetaan huomioon toimenpiteen suorat ja ensisijaiset epäsuorat vaikutukset.²¹ Suorat vaikutukset ovat vaikutuksia, jotka ilmenevät toimenpiteen toteuttamisaikana hanketasolla (tuotantolaitos, suojelualue) tai järjestelmätasolla (rautatieverkko, julkinen liikennejärjestelmä). Ensisijaiset epäsuorat vaikutukset ovat vaikutuksia, jotka ilmenevät hankkeiden tai järjestelmien ulkopuolella mahdollisesti vasta toimenpiteen toteuttamisen jälkeen tai elpymis- ja palautumistukivälineen soveltamisajan päätyttyä, mutta jotka ovat kuitenkin kohtuudella ennakoitavissa ja merkityksellisiä. Esimerkki suorista vaikutuksista tieliikenteen alalla ovat tien rakentamiseen käytettävät materiaalit. Esimerkki ensisijaisista epäsuorista vaikutuksista ovat odotettavissa olevat tulevat kasvihuonekaasupäästöt, jotka johtuvat liikennemäärien kasvusta tien käyttöaikana.

Haitta-arvioinnissa on otettava huomioon toiminnan koko elinkaari. Luokitusjärjestelmäasetuksen 17 artiklaa (”Ympäristötavoitteille aiheutuva merkittävä haitta”) noudattaen ”merkittävää haittaa” arvioidaan elpymis- ja palautumistukivälineen yhteydessä toiminnan koko elinkaaren perusteella. Elpymis- ja palautumistukivälineen yhteydessä tehtävässä haitta-arvioinnissa kuitenkin riittää, että otetaan huomioon elinkaareen liittyvät näkökohdat, sen sijaan että tehtäisiin varsinainen elinkaariarviointi.²² Arvioinnin tulisi kattaa sekä tuotanto- ja käyttövaihe että

¹⁷ Jos ympäristövaikutusten arviointi kattaa myös vaikutuksen vesiin direktiivin 2000/60/EY mukaisesti ja havaitut riskit on otettu huomioon toimenpiteen suunnittelussa.

¹⁸ Rajoittamatta direktiiveissä 2009/147/EY ja 92/43/ETY vaadittuja muita arviointeja silloin kun toiminta toteutetaan biologisen monimuotoisuuden kannalta herkällä alueella tai lähellä tällaista aluetta (ml. suojelualueiden Natura 2000 -verkosto, Unescon maailmanperintökohteet ja biologisen monimuotoisuuden kannalta keskeiset alueet ja muut suojelualueet).

¹⁹ Vastaavasti haitta-arviointi ei vapauta velvoitteesta tehdä ympäristövaikutusten arviointi tai strateginen ympäristöarviointi tai ilmasto-, ympäristö- tai kestävyysarviointi, jos voimassa olevassa EU:n lainsäädännössä edellytetään sellaista silloin kun hanke saa rahoitusta InvestEU-ohjelmasta tai Verkkojen Eurooppa -välineestä.

²⁰ Ympäristövaikutusten arviointi vaaditaan esimerkiksi öljynjalostamoilta, lämpövoimalaitoksilta ja raakaöljyn tai maakaasun tuotantoon liittyviltä hankkeilta. Tällaiset toimenpiteet eivät kuitenkaan ole ”ei merkittävää haittaa” -periaatteen mukaisia ilmastonmuutoksen hillitsemistä koskevan tavoitteen osalta, sillä luokitusjärjestelmäasetuksen 17 artiklan (”Ympäristötavoitteille aiheutuva merkittävä haitta”) mukaan toiminnan katsotaan aiheuttavan merkittävää haittaa, ”jos se aiheuttaa merkittäviä kasvihuonekaasupäästöjä”. Sama koskee esimerkiksi uuden lentoaseman rakentamista. Vaikka se edellyttää ympäristövaikutusten arviointia, ilmastonmuutoksen hillitsemistä koskevaan ympäristötavoitteeseen liittyvän haitta-arvioinnin vaatimukset voi täyttää vain vähähiilistä lentoasemainfrastruktuuria koskeva toimenpide, kuten investoinnit energiatehokkaisiin lentoasemarakennuksiin, lentoasemainfrastruktuurin verkkoliitäntöjen päivittäminen uusiutuviin energialähteisiin ja tähän liittyvät palvelut.

²¹ Tämä lähestymistapa on luokitusjärjestelmäasetuksen 17 artiklan (”Ympäristötavoitteille aiheutuva merkittävä haitta”) mukainen, sillä sen mukaan toiminnan ja sen tuottamien tuotteiden ja palvelujen ympäristövaikutukset on otettava huomioon koko niiden elinkaaren ajan.

²² Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että ei edellytetä ns. attributionaalisia tai konsekventiaalisia elinkaariarviointeja, joissa otetaan huomioon toimenpiteestä aiheutuvien teknologisten, taloudellisten tai sosiaalisten muutosten epäsuorat

käytöstäpoistovaihe – missä vaiheessa eniten haittaa odotetaan aiheutuvan. Jos toimenpiteellä esimerkiksi tuetaan ajoneuvojen hankintaa, arvioinnissa olisi otettava huomioon muun muassa ajoneuvojen kokoamisesta, kuljetuksesta ja käytöstä aiheutuva pilaantuminen (mm. päästöt ilmaan) sekä ajoneuvojen asianmukainen käsittely käytöstäpoistovaiheessa. Esimerkiksi akkujen ja elektroniikkakomponenttien asianmukaisessa käytön jälkeisessä käsittelyssä (kuten niiden uudelleenkäyttö ja/tai niihin sisältyvien kriittisten raaka-aineiden kierrätys) olisi varmistettava, että siitä ei aiheudu merkittävää haittaa kiertotaloutta koskevalle ympäristötavoitteelle.

Toimenpiteitä, joilla edistetään (esim. teollisuuden, liikenteen ja rakennusten) nykyistä laajempaa sähköistämistä, pidetään ”ei merkittävää haittaa” -periaatteen mukaisina ilmastonmuutoksen hillitsemistä koskevan ympäristötavoitteen osalta. Jotta siirtyminen ilmastoneutraaliin talouteen olisi mahdollista, olisi kannustettava toteuttamaan toimenpiteitä, joilla lisätään sähköistämistä mm. teollisuuden, liikenteen ja rakentamisen kaltaisilla keskeisillä aloilla (mm. investoinnit sähkön siirto- ja jakeluinfrastruktuuriin, sähköiseen tienvarsi-infrastruktuuriin, sähkön varastointiin, akkuihin ja lämpöpumppuihin). Sähköntuotanto ei ole vielä kaikkialla EU:ssa ilmastoneutraalia toimintaa (sähköntuotannon hiili-intensiteetti vaihtelee jäsenvaltioittain), ja hiili-intensiivisen sähkön kulutuksen kasvu on periaatteessa tällaisten toimenpiteiden ensisijainen epäsuora vaikutus ainakin lyhyellä aikavälillä. Ilmastoneutraali talous kuitenkin edellyttää tällaisten teknologioiden ja infrastruktuurien käyttöönottoa osana toimenpiteitä, joiden avulla pyritään saavuttamaan vuosia 2030 ja 2050 koskevat kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistä koskevat tavoitteet. EU:ssa onkin jo olemassa hiilidioksidipäästötöntä sähköntuotantoa ja uusiutuvien energialähteiden kehittämistä koskeva politiikkakehys. Näiden investointien olisi katsottava olevan elpymis- ja palautumistukivälineen yhteydessä ”ei merkittävää haittaa” -periaatteen mukaisia ilmastonmuutoksen hillitsemisen osalta, edellyttäen että jäsenvaltiot osoittavat, että sähköistämisen lisäämisen ohella kansallisella tasolla lisätään myös uusiutuvan energian tuotantokapasiteettia. Jäsenvaltioiden täytyy silti osoittaa, että toimenpiteet eivät aiheuta merkittävää haittaa viidelle muulle ympäristötavoitteelle.

Jos tietylle taloudelliselle toiminnalle on olemassa teknisesti toteuttamiskelpoinen vaihtoehto, jonka ympäristövaikutukset ovat vähäiset, toimenpiteen kielteisiä ympäristövaikutuksia olisi arvioitava suhteessa vaihtoehtoon, jossa toimenpidettä ei toteuteta, ottaen huomioon toimenpiteen absoluuttinen ympäristövaikutus.²³ Tätä varten tarkastellaan toimenpiteen ympäristövaikutuksia verrattuna tilanteeseen, jossa ei ole kielteisiä ympäristövaikutuksia. Toimenpiteen vaikutusta ei siis verrata jonkin toisen, olemassa olevan tai suunnitellun, toimenpiteen vaikutukseen, joka korvattaisiin kyseisellä toimenpiteellä.²⁴ Jos esimerkiksi arvioidaan vesivoimalan edellyttävän padon rakentamista koskemattomalle alueelle, padon vaikutusta arvioidaan suhteessa tilanteeseen, jossa kyseinen joki jätetään luonnontilaan, eikä suhteessa alueen

---

ympäristövaikutukset. Aiemmin tehdyistä elinkaariarvioinneista saatua näyttöä voitaisiin kuitenkin käyttää haitta-arvioinnin havaintojen tukena.

²³ Tätä menetelmää sovelletaan elpymis- ja palautumistukivälineen puitteissa rahoitettaviin toimenpiteisiin erityisesti silloin kun ne koskevat julkisia investointeja tai aiheuttavat suoria julkisia menoja. Uudistuksiin liittyvien toimenpiteiden haittoja on arvioitava pääsääntöisesti käyttämällä vertailukohtana tilannetta ennen toimenpiteen toteuttamista.

²⁴ Menetelmä on luokitusjärjestelmäasetuksen logiikan mukainen: delegoitujen säädösten luonnoksissa monet haitta-arviointiin liittyvistä teknisistä kriteereistä perustuvat *absoluuttisiin* kriteereihin, kuten erilaisiin päästörajoituksiin (esimerkiksi sähköntuotannon sopeutumisratkaisuja tai henkilöajoneuvoja koskevat hiilidioksidipäästöjen rajoitukset). Menetelmää tukee myös ennalta varautumisen periaate, joka on yksi EU:n ympäristölainsäädännön pääperiaatteista ja joka mainitaan myös luokitusjärjestelmäasetuksessa (johdanto-osan 40 kappale ja 19 artiklan 1 kohdan f alakohta). Sen taustalla on ajatus siitä, että ympäristöhaittoja on tarkasteltava absoluuttisesta näkökulmasta, ei suhteellisesta (esimerkiksi ilmaston lämpeneminen johtuu kasvihuonekaasupäästöjen absoluuttisesta tasosta).

vaihtoehtoiseen käyttötarkoitukseen. Sama pätee romutusjärjestelmään, jossa tavoitteena on, että tehottomat polttomoottoriautot vaihdetaan tehokkaampiin: koska saatavilla on vähävaikutuksellisia vaihtoehtoja (kuten päästöttömiä autoja), uusien polttomoottoriautojen vaikutusta arvioidaan absoluuttisesti sen sijaan, että sitä verrattaisiin vanhojen, romutettavien autojen vaikutukseen (ks. liite IV, esimerkki 5, joka on esimerkki haitta-arviointivaatimusten täyttymättömyydestä).

Jos tietylle taloudelliselle toiminnalle ei ole teknisesti ja taloudellisesti²⁵ toteuttamiskelpoista vaihtoehtoa, jonka ympäristövaikutukset olisivat vähäiset, jäsenvaltiot voivat osoittaa, että toimenpiteestä ei aiheudu merkittävää haittaa, noudattamalla parasta kyseisellä alalla saatavilla olevaa ympäristönsuojelun tasoa. Tällaisessa tapauksessa haittaa arvioitaisiin suhteessa alan parhaaseen ympäristönsuojelun tasoon. Jotta menetelmä toimisi, useiden edellytysten on täytyttävä. Toiminnan on esimerkiksi johdettava selvästi parempaan ympäristönsuojelun tasoon kuin käytävissä olevat vaihtoehdot, sen avulla on voitava välttää ympäristölle haitalliset lukkiutumiset, eikä se saa estää sellaisten vaihtoehtojen kehittämistä ja käyttöönottoa, joilla on vähemmän haitallisia ympäristövaikutuksia^{26,27}. Tätä lähestymistapaa olisi sovellettava alakohtaisesti, eli olisi tutkittava kaikki kyseisellä alalla saatavilla olevat vaihtoehdot²⁸.

Fossiilisia polttoaineita käyttävään sähkön- ja/tai lämmöntuotantoon sekä siihen liittyvään siirto- ja jakeluinfrastruktuuriin liittyvien toimenpiteiden ei edellä esitetyn perusteella pääsääntöisesti pitäisi katsoa olevan ”ei merkittävää haittaa” -periaatteen mukaisia, koska tarjolla on myös vähähiilisiä vaihtoehtoja. Ilmastonmuutoksen hillitsemisen kannalta tästä pääsäännöstä voidaan myöntää tapauskohtaisesti rajoitettuja poikkeuksia, kun toimenpiteet liittyvät maakaasua käyttävään sähkön- ja/tai lämmöntuotantoon sekä siihen liittyvään siirto- ja jakeluinfrastruktuuriin. Tällä on merkitystä erityisesti niille jäsenvaltioille, joissa hiili-intensiivisten energialähteiden, kuten kivi- ja ruskohiilen tai öljyn, käytön lopettaminen aiheuttaa merkittäviä haasteita ja joissa jokin toimenpide tai toimenpiteiden yhdistelmä voi sen vuoksi vähentää kasvihuonekaasupäästöjä erityisen paljon ja nopeasti. Näiden poikkeusten on täytettävä tietyt liitteessä III esitetyt edellytykset, jotta voidaan välttää hiili-intensiiviset lukkiutumisaikutukset ja noudattaa EU:n tavoitteita, jotka koskevat hiilestä irtautumista vuosiin 2030 ja 2050 mennessä. Lisäksi jäsenvaltioiden on

---

²⁵ Sen osoittamiseksi, että vaihtoehto, jonka ympäristövaikutukset ovat vähäiset, ei ole taloudellisesti toteuttamiskelpoinen, jäsenvaltioiden on otettava huomioon toimenpiteen kustannukset sen koko elinkaaren ajalta. Näihin kustannuksiin sisältyvät kielteiset ympäristökustannukset ja tulevat investointitarpeet, joita siirtyminen ympäristövaikutuksiltaan suotuisampaan vaihtoehtoon edellyttää, jotta voidaan välttää lukkiutumiset tai vaikutuksiltaan suotuisampien vaihtoehtojen kehittämisen ja käyttöönoton vaikeutuminen.

²⁶ Luokitusjärjestelmäasetuksen johdanto-osan 39 ja 41 kappaleessa ja 10 artiklan 2 kohdassa määritellään ”siirtymätoiminnot”. Tässä kuvatut edellytykset perustuvat tähän määrittelyyn, mutta eivät ole samat. Tämä johtuu siitä, että luokitusjärjestelmäasetuksessa määritellään perusteet siirtymätoiminnoille, jotka edistävät ilmastonmuutoksen hillintää merkittävästi, kun taas näissä ohjeissa on kyse ainoastaan sen osoittamisesta, että toimenpide ”ei aiheuta merkittävää haittaa”. Näin ollen ohjeita sovelletaan laajempaan toimenpidevalikoimaan ja sisällöltään erilaiseen testaukseen.

²⁷ Tämä lähestymistapa ja haitta-arviointi kokonaisuutena eivät vaikuta muihin näkökohtiin, jotka elpymis- ja palautumistukisuunnitelmiin liittyvien toimenpiteiden arvioinnissa on otettava huomioon, kuten valtiontukien valvonta, yhdenmukaisuus muiden EU:n rahastojen kanssa sekä mahdollinen yksityisten investointien syrjäytyminen. EU:n päästökauppajärjestelmän piiriin kuuluvilla aloilla elpymis- ja palautumistukivälineestä ei pääsääntöisesti pitäisi tukea toimenpiteitä, joiden päästöjen arvioitu kokonaismäärä CO₂-ekvivalenteiksi muunnettuna ei ole merkittävästi pienempi kuin päästökauppajärjestelmässä ilmaisjakomäärien laskemiseen käytettävät vahvistetut vertailuarvot.

²⁸ Siinä tapauksessa, että paraskin toteutettavissa oleva ympäristönsuojelun taso johtaisi ympäristön kannalta haitallisiin lukkiutumisaikutuksiin, olisi harkittava toimenpiteitä, joilla tuetaan vähäisempiä vaikutuksia aiheuttavien vaihtoehtojen tutkimista ja kehittämistä elpymis- ja palautumistukivälinettä koskevaan asetukseen liitetyn ”Ilmastonseurantaan sovelletun menetelmän” tukitoimialojen 022 ja 023 mukaisesti.

osoitettava, miten nämä toimenpiteet ovat ”ei merkittävää haittaa” -periaatteen mukaisia viiden muun ympäristötavoitteen osalta.

Jotta voidaan varmistaa, että toimenpiteet täyttävät myös tulevaisuuden vaatimukset eivätkä aiheuta haitallisia lukkiutumisaikutuksia, sekä edistää myönteisiä dynaamisia vaikutuksia, voi olla tarpeen toteuttaa liitännäisuudistuksia ja -investointeja. Esimerkkejä tällaisista liitännäistoimenpiteistä ovat teiden varustaminen vähähiilisellä infrastruktuurilla (esim. sähköajoneuvojen latausasemat tai vetytankkausasemat) ja asianmukaisten tie- tai ruuhkamaksujen käyttöönotto tai laajemmat uudistukset ja investoinnit kansallisen sähköntuotannon tai liikennejärjestelmien vähähiilistämiseen. Osa tällaisista täydentävistä uudistuksista ja investoinneista voitaisiin käsitellä saman toimenpiteen yhteydessä alatoimenpiteinä, mutta se ei ole välttämättä aina mahdollista. Joustavuuden nimissä jäsenvaltioiden olisi rajatuissa olosuhteissa ja tapauskohtaisesti voitava osoittaa, että elpymis- ja palautumissuunnitelman yhteydessä vältetään haitalliset lukkiutumisaikutukset toteuttamalla liitännäistoimenpiteitä.

Näiden ohjeiden mukainen ”ei merkittävää haittaa” -periaatteen noudattaminen olisi sisällytettävä jo toimenpiteiden suunnitteluun, myös väli- ja päätavoitteiden tasolla. Elpymis- ja palautumissuunnitelman toimenpiteiden kuvauksissa olisi alusta alkaen otettava huomioon periaatteen noudattamisen kannalta merkitykselliset näkökohdat. Tämä voi edellyttää, että tällaiset näkökohdat ja tarvittavat lieventävät toimenpiteet sisällytetään vastaaviin väli- ja päätavoitteisiin tai tarjouskilpailu- ja hankintamenettelyihin.²⁹ Jos toimenpide koskee esimerkiksi investointeja laajaan tieinfrastruktuurihankkeeseen, johon tarvittavien lupien myöntäminen edellyttää ympäristövaikutusten arviointia, välitavoitteeksi voitaisiin määritellä ympäristövaikutusten arvioinnin perusteella vaadittujen lieventävien ympäristönsuojelutoimenpiteiden toteuttaminen. Tämäntyyppisen hankkeen tarjouskilpailu- tai hankintamenettelyssä voitaisiin jo hankkeen suunnitteluvaiheessa todeta, että tarjous- tai hankintaeritelmässä on ”ei merkittävää haittaa” -periaatteeseen liittyviä erityisehtoja. Voitaisiin esimerkiksi edellyttää, että tietty vähimmäisprosenttiosuus rakennus- ja purkujätteestä on valmistettava uudelleenkäyttöä ja kierrätystä varten. Toimenpiteen kuvaukseen olisi sisällytettävä myös liitännäistoimenpiteitä, joilla tuetaan siirtymistä puhtaampiin liikennemuotoihin, kuten tienkäytön hinnoitteluun liittyviä uudistuksia, investointeja raide- tai sisävesiliikenteen käytön tukemiseksi tai kannustimia julkisen liikenteen käytön lisäämiseksi. Yleisluonteisemmat toimenpiteet, kuten laajat teollisuuden tukijärjestelmät (esim. rahoitusvälineet, joilla tuetaan investointeja yrityksiin useilla aloilla) olisi suunniteltava niin, että voidaan varmistaa, että asianomaiset investoinnit ovat ”ei merkittävää haittaa” -periaatteen mukaisia.

2.5 Luokitusjärjestelmäasetuksen teknisten arviointikriteerien sovellettavuus

Jäsenvaltioiden ei edellytetä viittaavan luokitusjärjestelmäasetuksen mukaisesti vahvistettuihin teknisiin arviointikriteereihin (määrälliset ja/tai laadulliset kriteerit) sen osoittamiseksi, että toimenpide on ”ei merkittävää haittaa” -periaatteen mukainen. Elpymis- ja palautumistukivälinettä koskevan asetuksen mukaan³⁰ tekniset

²⁹ Kuten kaikkiin väli- ja kokonaistavoitteisiin, myös ”ei merkittävää haittaa” -periaatteen noudattamista koskeviin tavoitteisiin sovelletaan elpymis- ja palautumistukivälinettä koskevan asetuksen 19 a artiklaa (”Rahoitusosuuksien ja lainatuen maksamista, keskeyttämistä ja niitä koskevien sopimusten irtisanomista koskevat säännöt”).

³⁰ Elpymis- ja palautumistukivälinettä koskevan asetuksen johdanto-osan 11 b kappale.

arviointikriteerit sisältävien delegoitujen säädösten ³¹ voimaantulo ei saisi vaikuttaa komission antamiin teknisiin ohjeisiin. Jäsenvaltiot voivat kuitenkin käyttää haitta-arviointien laatimisessa vertailukohtana luokitusjärjestelmäasetuksen nojalla annettuihin delegoituihin säädöksiin sisältyviä teknisiä arviointikriteerejä. Ne voivat viitata tässä yhteydessä myös delegoitujen säädösten luonnoksiin.

3. MITEN JÄSENVALTIOIDEN OLISI KÄYTÄNNÖSSÄ OSOITETTAVA, ETTÄ NIIDEN SUUNNITELMIIN SISÄLTYVÄT TOIMENPITEET OVAT ”EI MERKITTÄVÄÄ HAITTAA” -PERIAATTEEN MUKAISET?

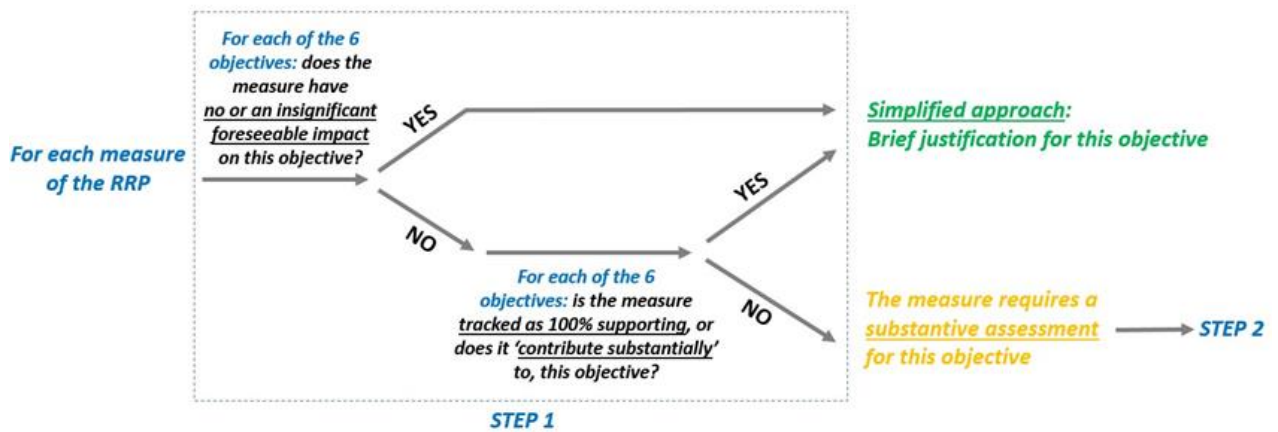
Komissio on laatinut tätä varten ns. haitantarkistuslistan (ks. liite I), jonka tarkoituksena on helpottaa elpymis- ja palautumissuunnitelmiin liittyvien arviointien laatimista ja periaatteen noudattamisen osoittamista. Jäsenvaltioiden olisi käytettävä tarkistuslistaa analyysinsa tukena sen osoittamiseen, miten kukin toimenpide täyttää ”ei merkittävää haittaa” -periaatteen edellytykset. Komissio käyttää näitä tietoja arvioidessaan elpymis- ja palautumistukivälinettä koskevassa asetuksessa vahvistettujen kriteerien mukaisesti, onko kukin elpymis- ja palautumissuunnitelman toimenpide ”ei merkittävää haittaa” -periaatteen mukainen ja millä tavoin.

Komissio kehottaa jäsenvaltioita vastaamaan tarkistuslistassa esitettyihin kysymyksiin ja sisällyttämään vastaukset elpymis- ja palautumissuunnitelmaansa osana kunkin toimenpiteen kuvausta (komission *ei merkittävää haittaa* -arviointilomakemallin osan 2 kohta 8). Jäsenvaltioita pyydetään myös toimittamaan täydentäviä arviointeja ja/tai asiakirjoja kohdennetusti ja rajoitetussa määrin, jos se on tarpeen tarkistuslistassa esitetyn arvioinnin tueksi ja vastausten perustelemiseksi tarkemmin.

Tarkistuslista perustuu seuraavaan päättelykaavaan, jota olisi sovellettava kuhunkin elpymis- ja palautumissuunnitelman toimenpiteeseen. Jäljempänä on lisätietoa päättelykaavan vaiheista.

---

³¹ Luokitusjärjestelmäasetuksen 3 artiklan (”Ympäristön kannalta kestäviä taloudellisia toimintoja koskevat kriteerit”) d alakohdan mukaan komissio valtuutetaan antamaan delegoituja säädöksiä, joissa vahvistetaan yksityiskohtaiset tekniset arviointikriteerit (määrälliset ja/tai laadulliset kriteerit) sen määrittämiseksi, millä edellytyksillä tietyn taloudellisen toiminnan voidaan katsoa i) edistävän merkittävästi jotakin kuudesta ympäristötavoitteesta; ja että ii) se ei aiheuta merkittävää haittaa millekään muulle ympäristötavoitteelle. Tähän mennessä yhdestä delegoidusta säädöksestä, joka koskee ilmastonmuutoksen hillitsemistä ja ilmastonmuutokseen sopeutumista, on käynnissä julkinen kuuleminen: https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12302-Climate-change-mitigation-and-adaptation-taxonomy#ISC_WORKFLOW

Päätelykaava

Vaihe 1: Kuuden ympäristötavoitteen tarkastelu arviointia edellyttävien määrittämiseksi

Jäsenvaltioita pyydetään täyttämään ensin tarkistuslistan osa 1 (ks. liite I) ja määrittämään sen avulla, mitkä kuudesta ympäristötavoitteesta edellyttävät toimenpiteen yksityiskohtaista haitta-arviointia. Alustava yleisarviointi helpottaa jäsenvaltioiden arviointityötä, kun ensin selvitetään, mitkä ympäristötavoitteet edellyttävät yksityiskohtaista haitta-arviointia ja minkä tavoitteiden osalta riittää yksinkertaistettu lähestymistapa (ks. kohta 2.2).

Tarkistuslistan osa 1

Mitkä seuraavista ympäristötavoitteista edellyttävät toimenpiteen yksityiskohtaista haitta-arviointia?	Kyllä	Ei	Perustelu, jos on valittu "Ei"
Ilmastonmuutoksen hillitseminen			
Ilmastonmuutokseen sopeutuminen			
Vesivarojen ja merten luonnonvarojen kestävä käyttö ja suojelu			
Kiertotalous, mukaan lukien jätteen synnyn ehkäisy ja kierrätys			
Ilman, veden tai maaperän pilaantumisen ehkäiseminen ja vähentäminen			
Biologisen monimuotoisuuden ja ekosysteemien suojelu ja ennallistaminen			

Jos vastaus on "ei", jäsenvaltioita pyydetään perustelemaan lyhyesti (oikeanpuoleisessa sarakkeessa), miksi kyseinen ympäristötavoite ei edellytä toimenpiteen yksityiskohtaista haitta-arviointia. Perusteluissa on mainittava, mihin seuraavista tapauksista se pohjautuu (ks. kohta 2.2):

- a. Toimenpiteellä ei ole ennakoitavissa olevaa vaikutusta tähän ympäristötavoitteeseen tai vaikutus on merkityksetön, kun otetaan huomioon toimenpiteen luonne ja sen suorat ja ensisijaiset epäsuorat vaikutukset sen elinkaaren aikana, joten sen katsotaan olevan "ei merkittävää haittaa" -periaatteen mukainen tämän tavoitteen osalta;

- b. Toimenpiteellä on ilmastonmuutostavoitteiden edistämisen osalta 100 prosentin kerroin**, joten sen katsotaan olevan ”ei merkittävää haittaa” -periaatteen mukainen tämän tavoitteen osalta;
- c. Toimenpide ”edistää merkittävästi” jotakin ympäristötavoitetta luokitusjärjestelmäasetuksessa tarkoitetulla tavalla**, joten sen katsotaan olevan ”ei merkittävää haittaa” -periaatteen mukainen tämän tavoitteen osalta.

Silloin kun elpymis- ja palautumissuunnitelmaan sisältyvän toimenpiteen osalta riittää yksinkertaistettu lähestymistapa, (oikeanpuoleisessa sarakkeessa) vaadittu perustelu voi olla hyvin lyhyt, ja mahdollisuuksien mukaan useamman toimenpiteen perustelut voidaan koota yhteen. Näin jäsenvaltiot voivat keskittyä haitta-arvioinnissa niihin toimenpiteisiin, joiden mahdollisesti aiheuttamaa merkittävää haittaa on arvioitava yksityiskohtaisesti.

Jos vastaus on ”kyllä”, voidaan siirtyä vaiheeseen 2, jossa esitetään asianomaiset ympäristötavoitteet.

Tähän vaiheeseen liittyviä esimerkkejä on liitteessä IV.

Vaihe 2: Yksityiskohtainen haitta-arviointi niiden ympäristötavoitteiden osalta, jotka sitä edellyttävät

Toisessa vaiheessa jäsenvaltioita kehoitetaan käyttämään tarkistuslistan osaa 2 (ks. liite I) tehdäkseen kustakin elpymis- ja palautumissuunnitelman toimenpiteestä yksityiskohtaisen haitta-arvioinnin niiden ympäristötavoitteiden osalta, joiden kohdalla on vaiheessa 1 valittu ”kyllä”. Tarkistuslistan osaan 2 on koottu haitta-arvioinnin oikeudellisia vaatimuksia vastaavat kysymykset kaikkien kuuden ympäristötavoitteen osalta. Suunnitelmaan sisällytettävien toimenpiteiden on oltava ”ei merkittävää haittaa” -periaatteen mukaisia. Näin ollen kaikkiin tarkistuslistan osassa 2 esitettyihin kysymyksiin on vastattava ”ei” osoitukseksi siitä, että toimenpiteestä ei aiheudu merkittävää haittaa kyseiselle ympäristötavoitteelle.

Tarkistuslistan osa 2 – Esimerkinä ympäristötavoite ”ilmastonmuutoksen hillitseminen”

<i>Kysymykset</i>	<i>Ei</i>	<i>Yksityiskohtaiset perustelut</i>
<i>Ilmastonmuutoksen hillitseminen</i> Odotetaanko toimenpiteen johtavan merkittäviin kasviuonekaasupäästöihin?		

Jäsenvaltioiden olisi vahvistettava, että vastaus on ”ei”, ja perusteltava vastauksensa yksityiskohtaisesti oikeanpuoleisessa sarakkeessa. Jäsenvaltioita pyydetään tarvittaessa toimittamaan täydentäviä arviointeja ja/tai asiakirjoja kohdennetusti ja rajoitetussa määrin, jos se on tarpeen niiden antamien vastausten perustelemiseksi tarkemmin.

Jos jäsenvaltiot eivät pysty esittämään riittävän yksityiskohtaisia perusteluja, komissio voi katsoa, että toimenpiteestä saattaa aiheutua merkittävää haittaa joillekin kuudesta ympäristötavoitteesta. Siinä tapauksessa komission olisi annettava kyseiselle elpymis- ja palautumissuunnitelmalle luokitus C elpymis- ja palautumistukivälinettä koskevan asetuksen liitteessä II olevassa 2.4 kohdassa esitettyjen kriteerien mukaisesti. Tämä ei vaikuta asetuksen 16 ja 17 artiklassa tarkoitettuun menettelyyn eikä etenkin 16 artiklan 1 kohdassa mainittuun mahdollisuuteen, jonka mukaan jäsenvaltio ja komissio voivat jatkaa yhteydenpitoa suunnitelman viimeistelemiseksi ennen sen virallista toimittamista.

Tähän vaiheeseen liittyviä esimerkkejä on liitteessä IV.

Kun jäsenvaltiot tekevät tarkistuslistan vaiheessa 2 toimenpiteestä yksityiskohtaisen haitta-arvioinnin, ne voivat halutessaan tukeutua liitteessä II olevaan luetteloon arviointia tukevasta näytöstä. Komission esittämän luettelon tarkoituksena on auttaa jäsenvaltioita tapauskohtaisen arvioinnin laatimisessa osana tarkistusluettelon osan 2 yhteydessä tehtävää yksityiskohtaista arviointia. Luettelon käyttö ei ole pakollista, mutta jäsenvaltiot voivat viitata siihen kertoakseen, minkä tyyppisen näytön perusteella ne ovat todenneet, että toimenpide on ”ei merkittävää haittaa” -periaatteen mukainen. Luettelo täydentää tarkistuslistan osaan 2 sisältyviä yleisiä kysymyksiä.